

uzavříti a uzavřela jen jako nositelka a vykonavatelka veřejné moci náhradou za formální úřední výměr, proto její postup při takové dohodě a opatření i rozhodnutí obsažená v takové dohodě podléhají stejně jako její formální úřední výměry výhradně přezkumné činnosti politických úřadů.

Čís. 16604.

I. Čs. štát ako terajší vlastník bývalých coburgovských veľkostatkov na Slovensku oprávnený je započítat' si na štatutárne penzie zamestnancov dôchodky patriace zamestnancom z p o v i n n é h o penzijného poistenia od Všeobecného penzijného ústavu podľa § 69, odst. 2, vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.*)

II. Pri vypočítaní sumy, ktorá podľa druhej vety odst. 2 § 118 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. nemôže byť zamestnávateľom započítaná na jeho smluvné plnenie, treba rozlišovať medzi základným dôchodkom podľa starého penzijného zákona (vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.) a drahými prídavkami vyplácanými za jeho platnosti len vtedy, keď to bolo smluvou alebo zvláštnym zákonom stanovené.

III. Pomer, v ktorom si môže zamestnávateľ podľa odst. 2 § 69 vl. nar. č. 16/1929 Sb. z. a n. započítat' dôchodok z povinného poistenia zamestnancov na smluvné plnenie, rovná sa pomeru, v ktorom je úhrn poistných prémie zaplatených za celú poistnú dobu k úhrnu poistných prémie zaplatených zamestnávateľom.

(Rozh. z 21. decembra 1937, Rv III 14/37.)

Žalobník predniesol, že bol zamestnancom na coburgovských veľkostatkoch na Slovensku a podľa vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. podliehal povinnému penzijnému poisteniu, ku ktorému bol riadne prihlásený. V r. 1928 prevzal tieto veľkostatky prostredníctvom Štátneho pozemkového úradu žalovaný štát a prevzal aj žalobníka spolu s ostatnými zamestnancami pri zachovaní ich dosavadných práv a povinností. Ku dňu 1. januára 1930 bol žalobník preložený do výslužby a priznaná mu bola v smysle penzijného štatútu coburgovských zamestnancov penzia ročne 6.824 Kč. Od 1. apríla 1934 snížil mu žalovaný štát penziu s odvolaním sa na odst. 2 § 118 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., že má právo započítat' si na vyplácanú penziu dávky, ktoré žalobník poberá od Všeobecného penzijného ústavu, totiž 6.393 Kč 60 h ročne. Toto sníženie však je neoprávnené, lebo §om 29 služebného štatútu coburgovských veľkostatkov a obežníkom správy veľkostatkov z 12. mája 1924 prisľúbené bolo zamestnancom neskrátené vyplácanie penzie bez zreteľa na ich prípadné nároky z penzijného poistenia a aj keby mal žalovaný štát tvrdené právo na započítanie, platilo by len v obmedzení podľa druhej

*) Porov.: Sb. n. s. č. 16256.

vety odst. 2 § 118 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., najmä neboly by započítateľné drahotné prídavky, ktoré žalobník poberá a ktoré z úhrnného dôchodku 6.393 Kč 60 h činia 4.795 Kč; započítateľnosť týchto drahotných prídavkoch bolo by muselo byť zvlášť ujednané. — Žalobou domáhal sa žalobník rozsudkového výroku, že žalovaný štát povinný je zaplatiť mu učinené srážky z jeho penzie a vyplácať mu ju v budúcnosti neskrátene.

Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Z dôvodov: Podľa shodného stanoviska strán ustanovenie odst. 2 § 118 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. a tam citované ustanovenie odst. 2 § 69 starého penzijného zákona (vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.) platilo by pre žalobníka, keby jeho platnosť nebola vylúčená dohodou strán, lebo žalobník už podľa vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. podliehal povinnému penzijnému poisteniu. Treba preto najprv zaoberať sa otázkou, či sa takáto dohoda stala. Žalobník odvoláva sa v tom smere na § 29 služebného štatútu coburgovských zamestnancov; avšak neskrátené vyplácanie štatutárnej penzie bolo cit. Šom vyslovené len na prípad, ak si zamestnanec svoju penziu zabezpečil sám vlastnými vkladmi, tedy len na prípad dobrovoľného poistenia a nie na prípad povinného poistenia. Žalobník odvoláva sa tiež na obežník správy veľkostatku z 12. mája 1924, ktorý podľa jeho tvrdenia bol aj jemu daný na vedomie. Ale aj na tento obežník sa neprávom odvoláva, lebo jednak je nesporné, že obežník bol doručovaný úradníkom jednotlivce a žalobník jemu doručený exemplár predložiť nemohol, jednak z obsahu tohoto obežníka plynie, že ním správa veľkostatku zaručila nezapočítateľnosť dôchodku získaného penzijným poistením na štatutárnu penziu len úradníkom poisteným u penzijného ústavu dobrovoľne, nie však úradníkom, ktorí podliehali povinnému poisteniu ako žalobník, ktorý dňa 1. januára 1922 ešte nemal 55 rokov. Aj keby tedy bol býval žalobníkovi spomenutý obežník doručený, bolo by sa tak stalo bezdôvodne, lebo obežník sa podľa svojho obsahu na neho ani nemohol vzťahovať. — Započítanie dôchodku poberaného žalobníkom od Všeobecného penzijného ústavu na jeho štatutárnu penziu je tedy prípustné a ide už len o to, v akej miere. Podľa odst. 2 § 69 vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. zamestnávateľ oprávnený je na smluvné plnenie z povinného poistenia v tom pomere, v ktorom prispieval na uhradenie zákonných plnení. V súdenom prípade je nesporné, že až do konce roku 1928 platila za žalobníka celé príspevky penzijného poistenia správa veľkostatku zo svojho. Žalobník sa síce snažil z výpovedi svedka Ing. Fridricha B. vyvodiť, že správa veľkostatku, poskytnuvšia túto výhodu svojim zamestnancom na miesto žiadaného zvýšenia ich platov, vlastne o tieto príspevky im plat zvýšila, tak že treba vec posudzovať tak, ako by si boli zamestnanci sami platili svoje penzijné príspevky. Taký výklad je však protismyselný, lebo sľubom platiť príspevky za zamestnancov poskytla správa veľkostatku zamestnancom práve len túto výhodu, totiž že prevzala za zamestnancov platenie ce-

lých penzijných príspevkov; z toho však nemožno vyvodíť pravý opak ujednaní, totiž že si od toho času platili zamestnanci celé príspevky sami. Podľa ustanovení vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., platného až do 1. januára 1929, dokedy za žalobníka celé penzijné príspevky platila správa veľkostatku, žalovaný štát oprávnený je započítať si tedy na štatutárnu penziu žalobníka celý starobný dôchodok, ktorý poberal od Všeobecného penzijného ústavu. Treba ešte skúmať, ako je tomu teraz po vydaní nového penzijného zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. V odst. 2 § 118 tohoto zákona je ustanovené, že právo zamestnávateľa podľa odst. 2 § 69 dosavadného zákona ostáva nedotknuté, v druhej vete tohoto odstavca je však ustanovené, že na smluvné plnenie nemožno započítať sumu, o ktorú dôchodok z nárokov získaných do účinnosti nového zákona vymeraný podľa § 177 tohoto zákona prevyšuje výmeru dôchodku z tých istých nárokov podľa dosavadného zákona, resp. úhrn tohoto dôchodku a drahotných prídavkov, pokiaľ boli aj drahotné prídavky započítateľné. Z prípisu Všeobecného penzijného ústavu z 13. septembra 1935 vychádza, že dôchodok žalobníka — 6.393 Kč 60 h, — vymeraný podľa starého zákona spolu s drahotnými prídavkami je vyšší, než dôchodok vymeraný podľa § 177 nového zákona, takže by bolo možno podľa toho započítať žalobníkovi na jeho smluvnú penziu celý jeho starobný dôchodok, pravdaže len pri predpoklade, že by aj drahotné prídavky boli započítateľné. Žalobník stojí síce na stanovisku, že ich započítateľnosť musela byť zvlášť ujednaná, čo sa v súdenom prípade nestalo, a že by podľa toho žalovaný štát pri najmenšom nemohol započítať si na smluvnú penziu tieto drahotné prídavky, ktoré podľa sdelenia Všeobecného penzijného ústavu činia 4.795 Kč ročne. Avšak ani toto stanovisko nie je správne. Pre predpoklad, že započítateľnosť drahotných prídavkov je závislá od ujednaní strán, neposkytuje totiž zákon žiadneho podkladu a treba preto prijať názor, že v zákone spomenutá otázka započítateľnosti drahotných prídavkov, ktorej podmienky ináč zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. neurčuje, má sa posudzovať zase len podľa ustanovení § 69 vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., ktorého podmienky nový zákon § 118 zásadne prevzal, tedy len podľa toho či zamestnávateľ prispieval zo svojho na úhradu aj drahotných prídavkov a v tom ktorom pomere. V tom smere je však zistené sdelením Všeobecného penzijného ústavu, že za žalobníka platila správa veľkostatku poisťné prémie podľa jeho úhrnných služebných požitkov a že odvádzala podľa zák. č. 299/1921, 486/1921, 399/1922 a vlád. nar. č. 271/1924, 29/1926, 245/1926 a 186/1927 Sb. z. a n. v dobe od 1. januára 1922 do 31. decembra 1927 celú kvótu na úhradu drahotných prídavkov v pomere k poisťnému odvádzanému za všetkých zamestnancov v tom ktorom správnom roku. Z toho však plynie, že celý starobný dôchodok žalobníka je započítateľný na jeho štatutárnu penziu. Žalobníka štatutárna penzia činí, ako je nesporné, 6.824 Kč ročne a po započítaní starobného dôchodku 6.393 Kč 60 h mal by žalovaný štát platiť žalobníkovi na jeho štatutárnu penziu ročne

430 Kč 40 h, pretože mu však má srážať ako je nesporné aj 8 Kč mesačne ako príspevok na nemocenské poistenie, zbývalo by žalobníkovi z jeho štatutárnej penzie len 334 Kč 40 h ročne, tedy menej, ako mu podľa nesporného udania strán žalovaný štát od 1. apríla 1934 vypláca, totiž 396 Kč ročne. Podľa toho žalovaný štát sráža žalobníkovi len toľko, koľko srážať je jeho právom a žaloba je bezzákladná.

N a j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

D ô v o d y:

Správně vystihl odvolací soud smysl ustanovení § 29 služebního statutu coburgského velkostatku tak, že, opatří-li si zaměstnanec velkostatku ze svých vlastních prostředků sám zaopatřovací — starobní — důchod, nedotýká se tento důchod pense patřící mu z jeho služebního poměru na velkostatku; tato zůstane mu nezkrácena.

Mylným výkladem tohoto ustanovení snaží se dovolací žádost rozšířit i na případ, když zaměstnanci byl přiznán starobní důchod od Všeobecného pensijního ústavu na základě p o v i n n é h o pensijního pojištění a pojišťovací příspěvky neplatil zaměstnanec ze svého, nýbrž platil je za něho jeho zaměstnavatel, neboť tímto povinným pojištěním ani si neopatřil zaměstnanec zaopatřovací důchod sám ze své vůle, a n i z e s v ý c h p r o s t ř e d k ů, nýbrž k pojištění si starobního důchodu byl zákonem — veřejnou mocí — donucen a pojištění bylo provedeno n a n á k l a d z a m ě s t n a v a t e l ů v.

Je pravda, že se ve služebním statutu praví, že úředníci se ubezpečují, že jim pravidelná pense nebude odňata ani zkrácena, jestliže sami vklady při některém pensijním ústavě anebo pojišťující společnosti si zabezpečili svoji budoucnost, ale pensijním ústavem tu zmíněným nemůže býti na žádný způsob míněn Všeobecný pensijní ústav, protože pojištění u Všeobecného pensijního ústavu bylo zavedeno na Slovensku teprve od 1. ledna 1922 — vl. nař. 16/1923 —, statut však pochází již z roku 1920, je to tedy předpis o dva roky dřívější než povinné i dobrovolné pojištění u Všeobecného pensijního ústavu. Proto nemohl držitel velkostatku — upravuje vlastním statutem pense svých zaměstnanců — míti na zřeteli řečený pensijní ústav, to tím méně, že — čině svým statutem opatření i h n e d ů č i n n é, — nemohl k jeho provedení bráti organizační úpravu z doby až budoucí.

Ve věci stejný smysl má i oběžník z 12. května 1924, neboť jím dává správa velkostatku svým zaměstnancům na vědomí sdělení Všeob. pens. ústavu, že i zaměstnanci velkostatku musejí býti přihlášení k povinnému pojištění podle vl. nař. 16/1923 se zpětnou účinností od 1. ledna 1922, a správa velkostatku zároveň připomíná, že ti zaměstnanci, kteří jsou v den 1. ledna 1922 již přes 55 let, nejsou podle zákona povinni k pojištění u Všeob. pens. ústavu a mají se sami rozhod-

nouti, chtějí-li býti u tohoto ústavu dobrovolně pojištěni, a že, pojistí-li se tu dobrovolně, není tímto dobrovolným pojištěním nijak dotčena pense ze služební pragmatiky velkostatku.

Je zřejmo, že jak služebním statutem, tak i oběžníkem z 12. května 1924 byla vyslovena stejná zásada, že další dobrovolné pojištění zaměstnanců velkostatku na vlastní náklad nedotýká se statutární pense zabezpečené velkostatkem.

Správně proto dovodil odvolací soud, že nezapočitatelnost jiné pense do pense statutární byla slíbena jen na případ, kdy zaměstnanec sám si opatřil další pensi na vlastní náklad, nikoli však na případ, že — jsa povinen k veřejnému pojištění, — byl pojištěn u Všeob. pens. ústavu a zaměstnavatel za něho platil povinné příspěvky.

Dnem 1. ledna 1922 nastoupilo i na Slovensku povinné pensijní pojištění zavedené vl. nař. č. 16/1923 s povinností zaměstnavatele a zaměstnance platit pevné měsíční prémie podle § 33 v poměru tam stanoveném a s právem zaměstnavatelským (§ 69) započísti si na svou smluvní pensijní povinnost ten důchod, který obdrží zaměstnanec ze svého nuceného pojištění, a to v tom poměru, v jakém přispíval k úhradě tohoto důchodu.

Žalovaný stát přejímaje roku 1928 coburgské velkostatky a s nimi jejich zaměstnance se stejnými právy a povinnostmi, převzal také žalobce a tím vstoupil s ním v týž právní stav, v jakém byl žalobce před tím za své služby u předešlého velkostatkáře.

Je zjištěno a nejvyšší soud souhlasí s názorem odvolacího soudu, že velkostatek platil sám za žalobce celé pojistné prémie od počátku tohoto nového povinného pojištění (1. ledna 1922) až do konce roku 1928 a že jen v posledním roce činné služby žalobcovy — roku 1929 — platil zaměstnavatelský stát i žalobce každý polovici tohoto pojistného, jak to stanovil § 64 nového zákona č. 26/1929, účinného od 1. ledna 1929.

Vývody dovolací žádosti, že žalobce platil si sám ze svého platu pojistné prémie za služby u bývalého vlastníka coburgských velkostatků i pak za služby u státu, neboť prý o tyto pojistné příspěvky byl zvýšen jeho služební plat, jsou v rozporu se skutkovým stavem v tom ohledu zjištěným. Nejvyšší soud poukazuje v tomto směru na správné posouzení odvolacího soudu.

Správně uznal také odvolací soud, že žalovaný stát je oprávněn podle § 69 vl. nař. č. 16/1923 a § 118 zák. č. 26/1929 započísti si na pensi placenou velkostatkem důchod přiznaný žalobci Všeob. pens. ústavem, jak byl získán jeho povinným pojištěním od 1. ledna 1922 do dne vyměření — vstupu do výslužby — 1. ledna 1930.

K započtení tomu netřeba pro zaměstnavatele smluvního ujednání, právo na ně bylo mu přiznáno § 69 vl. nař. č. 16/1923 a § 118 zák. č. 26/1929, jak nad každou pochybnost plyne z doslovu 2. odst. § 118 zákona, kde se právo to přiznává zaměstnavateli na základě smluvního

ujednání (pensij. normálu), anebo přímo na základě 2. odst. § 69 dosavadního zákona (vl. nař. č. 16/1923).

Výše tohoto započtení, vyjádřená v § 69 vl. nař. doslovem »v tom poměru, v jakém přispíval k uhrazení zákonných plnění« je v zákoně č. 26/1929 vyjádřena tak, že zaměstnavatel je »oprávněn započísti si na své smluvní plnění dávky ze zákonného pojištění zcela nebo zčásti« a výslovně doloženo, že toto dosavadní právo zaměstnavatelovo, — na započtení — zůstává nedotčeno.

Započísti smí si zaměstnavatel, jak také správně uznal odvolací soud, celý důchod z veřejného pojištění, to jest i s drahotným přídatkem, neboť tento přídatek je součástí toho jednotného veřejného důchodu, který vl. nař. č. 16/1923 označuje jako plnění náležití z nuceného pojištění, a zákon č. 26/1929 »dávkami ze zákonného pojištění«, a který podle vl. nař. č. 342/1920 je přídatkem k důchodu z veřejného pojištění, vyměřen určitým procentem starobního důchodu a placen výhradně zaměstnavatelem bez práva sraziti si poměrnou část tohoto příspěvku (§ 6 cit. vl. nař.).

V podstatě stejný právní stav platí pro tento přídatek i podle zákona č. 299/1921, podle něhož byly podle sdělení úřadovny Všeob. pens. ústavu v Bratislavě č. R/I 121.457 nár. 1.721 ze dne 13. září 1935 přiznány žalobci drahotní přídatky a starobní důchod byl mu vyměřen dnem 1. ledna 1930 sumou 6.393 Kč 60 h.

Ovšem pro přechod k novému zákonu č. 26/1929 bylo doloženo druhou větou odst. 2 § 118 tohoto zákona ve prospěch pojištěného zaměstnance — důchodce — obmezení toho obsahu, že, byl-li by důchod z nároků získaných do 31. prosince 1928 vyměřený podle § 177 nového zákona -č. 26/1929) vyšší než důchod za stejných nároků podle dosavadního zákona, nesmí si toto zvýšení připočísti zaměstnavatel k ulehčení své smluvní povinnosti, nýbrž toto zvýšení připadá k dobru důchodci.

Správně proto odvolací soud zjistiv, že důchod žalobcův od Všeob. pens. ústavu vyměřený podle starého zákona i s drahotným přídatkem je vyšší než důchod vyměřený podle § 177 nového zákona (č. 26/1929), uznal, že není tu místa pro použití řečeného obmezení zaměstnavatelova (druhá věta, odst. 2, § 118). Rozlišovati základní důchod podle starého zákona a drahotní přídatky vyplácené do konce roku 1928 při vypočítávání částky, o kterou důchod vyměřený podle § 177 nového zákona by převyšoval výměru důchodu podle starého zákona, a která musí podle cit. ustanovení § 118 zůstatí k dobru zaměstnanci, bylo by možno jen, kdyby to bylo smlouvou nebo zvláštním zákonem ustanoveno, o takový důkaz se však žalobce ani nepokusil.

Zaměstnavatel měl by právo započísti žalobci na jeho smluvní pensí celý veřejný pensijní důchod 6.393 Kč 60 h, kdyby byl sám platil za něho celé pojistné po celou jeho služební dobu — až do konce roku 1929.

Tu však přehlédli odvolací soud, že celý náklad povinného pojištění žalobcova byl hrazen bývalým zaměstnavatelem a žalovaným státem

jen do konce roku 1928 a že za rok 1929 — poslední rok činné služby žalobcovy — po účinnosti nového zákona č. 26/1929 hradil si žalobce sám ze svého polovici pojistného, jak to stanovil § 64 tohoto nového zákona, a že proto nesmí si zaměstnavatel — žalovaný stát — započísti tu část z celého starobního důchodu žalobcova, která připadá na tuto jeho částečnou úhradu.

Část ta se zjistí podle první věty odst. 2 § 118 nového a odst. 2 § 69 starého zákona poměrem, v jakém je celková úhrada na důchod od Všeob. pens. ústavu k částečné úhradě zaplacené žalobcem, to jest úhrn pojistných premií za celou pojistnou dobu od 1. ledna 1922 do 31. prosince 1929 k polovici pojistné premie za rok 1929 zaplacené žalobcem.

Protože úhrady ty nebyly zjištěny, chybí pro konečné rozsouzení sporu v této příčině potřebný skutkový stav a proto nebylo než napařený rozsudek rozvázati s úpravou shora uvedenou.

Čís. 16605.

Nemožno poradom práva uplatňovať proti eráru nárok na vrátenie vecí zabavených finančnou správou pre podozrenie, že boly cez colnú hranicu podludne prevezené; nezáleží na tom, že dôchodkové trestné pokračovanie bolo pre umretie obvineného zastavené.*)

(Rozh. z 21. decembra 1937, Rv IV 368/37.)

Colná správa zabavila u Gabriela D. obilie pre dôvodný predpoklad, že obilie bolo podludne prevezené cez colnú hranicu. Gabriel D. zriekol sa v dôchodkovom trestnom pokračovaní zabaveného obilia v prospech štátu pod podmienkou, že dôchodkové trestné pokračovanie bude zastavené, čo sa však nestalo. Gabriel D. zomrel za dôchodkového trestného pokračovania a krajský súd v B. ako dôchodkový súd zastavil pokračovanie pre umretie obvineného. — Žalobe dedičov Gabriela D., aby čs. finančná správa zabavené obilie vrátila, súd prvej stolice vyhovel. Odvolací súd žalobu zamietol.

Najvyšší súd rozsudky oboch súdov nižších stolíc zbavil účinnosti a spor podľa § 182 Osp. zastavil pre sporu prekážajúcu okolnosť podľa bodu 1 § 180 Osp., zaviazal žalobníkov, aby zaplatili žalovanému eráru odvolacie a dovolacie útraty a útraty prvostupňového pokračovania navzájom zrušil.

D ô v o d y:

Žalobníci domáhajú sa vrátenia obilia, ktoré bolo finančnou správou zabavené pre podozrenie, že bolo cez colnú hranicu podludne prevezené.

*) Porov.: Úr. sb. č. 1079, 3563.